

*"Najważniejsza rzecz w życiu to rodzina.
Najpierw ta, w której się urodziłeś,
później ta, którą sam stworzyłeś"*
Peter Sellers

***„Gminny Program Wsparcia Rodziny
w Gminie Wągrowiec
na lata 2019- 2021”***

Wągrowiec 2018 r.

Spis treści

	WPROWADZENIE	3
I.	PODSTAWA PRAWNA.....	5
II.	KLUCZOWE PODMIOTY I ICH ZADANIA WSPIERAJĄCE RODZINY.....	6
	a. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	7
	b. Urząd Gminy Wągrowiec.....	12
	- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	13
	- Referat Obywatelski i Spraw Społecznych.....	13
	- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Wągrowiec.....	14
	c. Placówki oświatowo- wychowawcze	15
	d. Organizacje pozarządowe.....	17
	e. Sąd i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.....	17
	f. Policja.....	19
	g. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.....	19
	h. Powiatowy Urząd Pracy.....	20
III.	DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENIE GMINY WĄGROWIEC.....	20
	a. Sytuacja demograficzna mieszkańców Gminy Wągrowiec.....	20
	b. Sytuacja rodzin korzystających ze wsparcia GOPS Wągrowiec	21
	c. Powody korzystania ze wsparcia instytucji wspierających rodzinę i dziecko.....	23
IV.	CEL GŁÓWNY PROGRAMU.....	24
	4.1.Cele szczegółowe.....	24
	4.2.Przewidywane efekty i rezultaty.....	26
V.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	26
VI.	MINITORING I EWALUACJA.....	26
VII.	REALIZATORZY PROGRAMU.....	26

WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 w Gminie Wągrowiec, utworzony został w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wsparciu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1076, poz.1543, poz.416), obowiązującą od 01.01.2012 roku. Realizacja i opracowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny należy do zadań własnych Gminy (art. 176 pkt1 w/w ustawy).

Niniejszy Program będzie kontynuacją działań z lat ubiegłych. Głównym celem Programu jest szeroko rozumiana pomoc rodzinie wychowującej dziecko. Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych.

Fundamentem Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Wągrowiec jest więc przede wszystkim dobro dzieci, które potrzebują szczególnej pomocy ze strony dorosłych oraz troski o ich dobro. Środowisko to powinno zapewnić harmonijny rozwój, przyszłą samodzielność życiową, a także ochronę przysługujących im praw i wolności oraz dobra rodziny, która jest podstawową jednostką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym dla dziecka.

Rodzina w sposób szczególny oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system tradycji, wartości, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na swoje przyszłe życie. Rodzina może skutecznie przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom zarówno w okresie dzieciństwa jak i w okresie adolescencji.

Nie wszystkie rodziny prawidłowo realizują zadania opiekuńcze, wychowawcze, socjalizacyjne i ekonomiczne. W dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy zakłócające ich funkcjonowanie oraz zaburzające prawidłowy rozwój dziecka i proces wychowawczy. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Trudności w rodzinie mogą być spowodowane różnymi czynnikami zarówno zewnętrznymi takimi jak np. bezrobocie, długotrwała choroba, jak i tkwiącymi w samej rodzinie tj. uzależnienia, przestępczość, przemoc w rodzinie, brak umiejętności wychowawczych, zaniedbywanie obowiązków rodzicielskich.

Dzieci dorastające w dysfunkcyjnych rodzinach nabywają nieprawidłowe wzorce funkcjonowania, co odzwierciedla się negatywnie na jej członkach i tym samym dalszych

konsekwencjach zakładanych przez nich rodzin co powoduje nieprawidłowe wzorce w społeczeństwie.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc tej grupie naszego społeczeństwa może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, sądami i ich organami pomocniczymi, ośrodkiem pomocy społecznej, policją, instytucjami oświatowymi, służbą zdrowia, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Wsparcie rodziny powinno kształtować się w miarę możliwości wcześniej i mieć charakter profilaktyczny, zapobiegawczy. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny, a w szczególności z jej aktywnym udziałem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

Działania podejmowane w ramach niniejszego Programu ukierunkowane są na ograniczanie liczby dzieci w pieczy zastępczej, a także na wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijaniu w tym środowisku umiejętności opiekuńczo – wychowawczych. Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy bardziej skuteczną i nie wymagającą aż tak dużych nakładów finansowych. Praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do środowiska rodzinnego.

Podsumowując w interesie jednostek i społeczeństwa leży prawidłowe funkcjonowanie rodziny oraz tworzenie sprzyjających warunków do jej rozwoju. Godne poparcia są wysiłki wszystkich tych, którzy pragną kształtować nowe społeczeństwo, rozpoczynając od troski o rodzinę oraz wytrwale zabiegając o jej trwałość i siłę.

I. PODSTAWA PRAWNA

Zapisy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 są spójne z aktami ustawodawstwa krajowego i międzynarodowego, takimi jak:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej;

2. Konwencja Praw Dziecka;
3. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka;
4. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1358);
6. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.);
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390);
8. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.);
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 z późn. zm.);
10. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem". (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860 z późn. zm.);
11. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1952 z późn. zm.);
12. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 554 z późn. zm.);
13. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1851 z późn. zm.).

II. KLUCZOWE PODMIOTY I ICH ZADANIA WSPIERAJĄCE RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Ustawa również dokonuje podziału kompetencji, w tym zadań i działań pomiędzy samorządami.

Wprowadzany system wsparcia zorientowany jest na potrzeby odbiorców: rodzin i dziecka, a regułą jego działania jest dostosowywanie się i reagowanie na pojawiające się w rodzinie trudności poprzez stałe udoskonalanie oraz poszerzanie ofert pomocy. System wspierania funkcjonujący zgodnie z zasadą ponadsektorowej współpracy między podmiotami działającymi na rzecz rodzin i dzieci, działa w ramach trzech obszarów zadaniowych:

- wspierania rodziny
- wspierania systemu pieczy zastępczej
- wspierania usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

Ponad wyznaczonymi ramami organizacyjnymi systemu, jako priorytetową przyjęto zasadę, zgodnie z którą w pierwszej kolejności zabezpieczane są kompleksowe formy pomocy rodzinie w środowisku, a tam gdzie nie jest to możliwe promuje się rodzinne formy wsparcia, jednocześnie dążąc do zmniejszenia liczby dzieci w systemie pieczy instytucjonalnej.

Gmina Wągrowiec współpracuje z szeregiem podmiotów na rzecz wspierania rodziny i dziecka, do których należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu
- Urząd Gminy w Wągrowcu,
- Placówki oświatowo – wychowawcze,
- Poradnia Pedagogiczno - Psychologiczna w Wągrowcu
- Komenda Powiatowa Policji w Wągrowcu

- Sąd Rejonowy w Wągrowcu,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Wągrowcu
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu
- Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu
- Organizacje pozarządowe.

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są dokonywane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Formy pomocy dostępne w ramach istniejącego systemu, mogą być kierowane do rodzin i dzieci w środowisku jak i tych funkcjonujących już w systemie pieczy zastępczej lub środowisku usamodzielniających się wychowanków.

a. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej Gminy Wągrowiec realizującą zadania własne gminy oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Głównym celem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu jest ograniczanie marginalizacji osób i rodzin, pomoc w zaspokojeniu ich niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu realizuje zadania wynikające, w szczególności z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a także wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020 ustanowionego uchwałą Rady Ministrów.

Działania pracy Ośrodka oparte są na zasadzie pomocniczości, w której pomoc nakierowywana jest na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparciu osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu możliwości otoczenia.

Działania te to praca socjalna, która jest prowadzona z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich zasobów wewnętrznych takich jak umiejętności, wiedzy,

motywacji do zmiany, a także zewnętrznych zasobów tkwiących w środowisku zamieszkania osób wspieranych.

Praca socjalna dotyczy następujących działań:

- a) działania interwencyjne zmierzające do zapewnienia poczucia bezpieczeństwa socjalno-bytowego osobom, rodzinom;
- b) rozmowy wspierające i motywujące do podejmowania aktywności na rzecz wyjścia z sytuacji trudnej materialnej, bytowej, życiowej;
- c) motywowanie do podejmowania działań mających na celu przezwycięzenie trudnej sytuacji;
- d) organizowanie i inicjowanie różnych form spędzania czasu wolnego;
- e) mobilizowanie do podtrzymywania kontaktu z lokalnym środowiskiem;
- f) wskazywanie podmiotów działających na rzecz aktywizacji zawodowej;
- g) praca socjalna w oparciu o kontrakt socjalny;
- h) informowanie o możliwych formach wsparcia tkwiących w otoczeniu o zasięgu lokalnym jak i poza lokalnym;
- i) realizacja projektów socjalnych na rzecz świadczeniobiorców;
- j) współpraca ze służbami (m.in. Oświata w tym Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze, Ochrona Zdrowia, Sąd w Wągrowcu, Komenda Powiatowa Policji w Wągrowcu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Wągrowcu, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Wągrowcu, lokalni Pracodawcy, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Wągrowcu, Zakład Opiekuńczo – Leczniczy w Wągrowcu oraz Zespół Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu, Środowiskowy Dom Samopomocy w Wągrowcu, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wągrowcu, Dom Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze, Chwałkowie, Strzałkowie, Trzciance, Wrześni, Wieluniu i Pile, Hospicjum Miłosiernego Samarytanina w Wągrowcu, Noclegownia i Jadłodajnia w Wągrowcu, prowadzona przez Stowarzyszenie Im. Ks. Jerzego Niwarda Musolffa, Zakład Aktywności Zawodowej w Gołaszewie, Stowarzyszenie MONAR - Schronisko dla Osób Bezdomnych "Markot" w Gościejewie, Stowarzyszenie Wielkopolskie Centrum Pomocy Bliźniemu w Rożnowicach i Dom Matki i Dziecka w Gnieźnie, prowadzony przez Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej, Spółdzielnia Socjalna „Wspólny Sukces” w Wągrowcu);
- k) inicjowanie posiedzeń grup roboczych w ramach prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” na rzecz wspólnego rozwiązania problemu beneficjenta;

- l) kierowanie beneficjentów do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, prawnik);
- m) wspieranie w podtrzymywaniu i odbudowywaniu relacji rodzinnych;
- n) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, w tym pomoc w wypełnianiu dokumentów urzędowych;
- o) pomoc w uzyskiwaniu świadczeń: renta, emerytura, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu obejmują teren Gminy Wągrowiec, który podzielony na 4 rejony pracy socjalnej. Rejony pracy socjalnej swoim zasięgiem obejmują następujące miejscowości:

Rejon I: Danabórz, Dąbkowice, Grylewo, Kaliszany, Kamienica, Kobylec, Kopaszyn, Nowa Wieś, Oporzyn, Pawłowo Żońskie, Rączyn, Redgoszcz, Sady, Toniszewo.

Rejon II: Czekanowo, Dębina, Długa Wieś, Jankowa, Koźlanka Leśna, Kurki, Łaziska, Łęgowo, Mikołajewo, Ochodza, Ostrowo Młyn, Pokrzywnica, Przysieczyn, Przysieka, Sienno, Sieńsko, Wiatrowiec, Wiatrowo, Wiatrowo Las.

Rejon III: Bartodzieje, Bobrowniki, Jakubowo, Józefowo, Nowe, Orla, Potulice, Potuły, Rudnicze, Rudniczyn, Runowo, Runowskie, Runówko, Sarbka, Żelice.

Rejon IV: Bracholin, Brzeźno Stare, Bukowiec, Kaliska, Kiedrowo, Kołybiec, Koninek, Krosno, Ludwikowo, Łekno, Łukowo, Micharzewo, Rgielsko, Siedleczo, Tarnowo Pałuckie, Werkowo, Wiśniewo.

Po przyjęciu zgłoszenia lub wniosku pracownicy po wejściu w środowisko zamieszkania beneficjenta rozpoznają sytuację i/lub przeprowadzają wywiad środowiskowy. Przeprowadzenie wywiadu środowiskowego pozwala na zdiagnozowanie problemu, z którym boryka się osoba lub rodzina. Właściwa diagnoza pozwala na przygotowanie planu pomocy, zawierającego działania, które należy podjąć, aby sytuacja osoby/rodziny uległa poprawie. Czynności planowane przez pracownika socjalnego oraz współpracujących z nim specjalistów mają na celu stworzenie takiego planu pomocy, który pozwoli, by w możliwie krótkim czasie polepszyć sytuację rodziny.

Pozytywne efekty realizacji opracowanego planu wsparcia są możliwe wyłącznie wtedy, gdy tworzony jest przy współudziale i zainteresowaniu beneficjenta, uzyskując jego aprobatę oraz jeśli beneficjent aktywnie uczestniczy w jego realizacji.

W ramach zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu jest także zapewnienie opieki osobom zależnym zapewniając im opiekę w miejscu ich zamieszkania poprzez przyznanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, a także specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Kolejnym zadaniem wynikającym z ustawy o pomocy społecznej są działania w celu zabezpieczenia całodobowej opieki instytucjonalnej dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych, przewlekle psychicznie chorych, dorosłych, dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, osób niepełnosprawnych fizycznie oraz osób uzależnionych od alkoholu.

W swych działaniach pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu skupiają się na integrowaniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym umożliwiając im uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym poprzez regularną pracę socjalną oraz podejmowanie licznych inicjatyw, w tym realizację projektów socjalnych.

Realizując zadania z zakresu pomocy społecznej pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu współdziałają z instytucjami w ramach ogólnopolskich inicjatyw pomocowych.

Ośrodek aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi, powiatowym urzędem pracy, sądem rejonowym, domami kultury, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz szkołami przy realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, wypracowując wychodzące poza standard oferty wsparcia beneficjentów Ośrodka, poszerza to zakres świadczonych usług społecznych, jak i angażuje beneficjentów do wspólnych działań.

Ośrodek w swych działaniach skupia się na wszechstronnym wspieraniu rodzin w wychodzeniu z trudności spowodowanych różnorodnymi problemami.

Znaczącym zadaniem ustawowym gminy w zakresie wspierania rodziny jest wprowadzenie asystenta rodziny do pracy z rodziną. Asystent rodziny zajmuje się równolegle z prowadzoną przez pracownika socjalnego pracą socjalną, wsparciem i aktywizacją rodziny. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci.

Asystent rodziny realizuje pracę socjalno - wychowawczą w miejscu zamieszkania rodziny i w miejscu przez nią wskazanym. Główną formą jego pracy jest towarzyszenie (asystowanie rodzinie). Asystent nie ma wyręczać, a jedynie aktywizować i motywować osobę bądź rodzinę do działania w celu przezwyciężenia trudnej sytuacji w jakiej się znalazła, poszukiwać jej zasoby, dawno nie wykorzystane kompetencje. Modelować lub trenować

umiejętności, których beneficjent nie posiada, towarzyszyć w ich wykonywaniu do momentu osiągnięcia biegłości. Asystent rodziny nie jest opiekunem lecz nośnikiem zmiany. Przez pewien czas towarzyszy i wspiera rodzinę z dziećmi, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania potomstwa oraz stwarzała im optymalne warunki do prawidłowego rozwoju. Należy przy tym, zauważyć, że asystent rodziny powinien być kierowany do rodzin, co do których istnieje prawdopodobieństwo dokonania zmian i wyeliminowania destrukcyjnych zachowań względem dzieci w okresie około 3 lat.

W 2017 roku wsparciem asystenta rodziny objęto 31 rodzin:

Główne dysfunkcje w rodzinach objętych asystenturą to:

- obniżone kompetencje opiekuńczo – wychowawcze;
- niepełnosprawność;
- bezradność;
- choroba alkoholowa;

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wągrowcu na stanowisku asystenta rodziny zatrudnione są dwie osoby w pełnym wymiarze czasu pracy, w systemie zadaniowego czasu pracy.

Do zadań asystenta rodziny uregulowanych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dodano zadania nowe określone w ustawie z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016, poz. 1860 z późn. zm.). Ustawa ta poszerza wachlarz zadań asystenta o koordynację wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, w szczególności dla kobiet posiadających zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Kobiety w ciąży i ich rodziny mogą każdorazowo zgłosić potrzebę objęcia wsparciem asystenta rodziny do ośrodka pomocy społecznej. Asystent rodziny – na wniosek - staje się koordynatorem działań pomocowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu realizuje ustawę „Za życiem” poprzez:

- wypłatę od 1 stycznia 2017 roku przez Urząd Gminy w Wągrowcu jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu. To jednorazowe świadczenie przysługuje bez względu na osiągnięte dochody. Podstawą do skorzystania z uprawnień jest zaświadczenie, które potwierdza ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu. Zaświadczenie o chorobie, powstałej w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, można otrzymać od lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, który posiada specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Wnioski w tym zakresie przyjmuje i rozpatruje Referat Obywatelski i Spraw Społecznych.

- przeszkolenie w drugiej połowie 2017 roku asystentów rodzin zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wągrowcu, którzy będą świadczyli wsparcie w oparciu o wytyczne ustawy „Za życiem”. Głównym celem będą działania skierowane na przygotowanie się rodziny na narodziny nieuleczalnie chorego dziecka.

W 2017 r. na terenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu nie zaistniała potrzeba uruchomienia tej formy wsparcia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu, jako realizator rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” objął w 2017 roku:

- zasiłkiem celowym przyznany w ramach programu: 31 osób
- posiłkiem w ramach programu: 90 osób

Na przestrzeni lat zaobserwowano spadek zapotrzebowania na pomoc w tej formie i tak w 2016 roku objęto:

- zasiłkiem celowym przyznany w ramach programu: 64 osoby
- posiłkiem w ramach programu: 115 osób

Natomiast w 2015 roku objęto:

- zasiłkiem celowym przyznany w ramach programu: 42 osoby
- posiłkiem w ramach programu: 149 osób

b. Urząd Gminy Wągrowiec

Urząd Gminy Wągrowiec zlokalizowany jest przy ul. Cysterskiej 22 w Mieście Wągrowiec.

Referatami współpracującymi z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wągrowcu są:

– **Referat Oświaty**

Do zakresu działania Referatu Oświaty należy m. in. prowadzenie spraw związanych z działalnością przedszkoli i szkół samorządowych oraz zapewnienie im niezbędnych środków finansowych i warunków do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych i profilaktycznych, prowadzenie spraw związanych z opieką nad dziećmi w wieku do trzech lat, organizowanie nauczania integracyjnego.

– **Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wągrowcu**

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 z późn. zm.), wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii z uwzględnieniem Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Przeciwdziałanie i zapobieganie powstawaniu problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków oraz tworzenie warunków sprzyjających powstrzymaniu się od ich spożywania są realizowane poprzez zwiększanie dostępności pomocy rehabilitacyjnej i terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, udzielanie rodzinom z problemami uzależnień pomocy prawnej psychospołecznej w zakresie ochrony przed przemocą w rodzinie, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii, wpieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych profilaktyce przeciwdziałania uzależnieniom.

– **Referat Spraw Społecznych i Obywatelskich z zakresie:**

Istotnym elementem wsparcia finansowego dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej jest realizacja przez Urząd Gminy w Wągrowcu zadań wynikających z ustaw: o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o dodatkach mieszkaniowych, o dodatku energetycznym oraz pomocy materialnej dla uczniów na podstawie przepisów o systemie oświaty.

Od 2016 roku kolejnym wsparciem dla rodzin w zakresie polityki prorodzinnej państwa są świadczenia rodzicielskie, które nie zostały ujęte w poniższym zestawieniu a stanowią znaczny wydatek budżetu państwa. W 2017 roku wypłacono 509 świadczeń na kwotę 466.705 zł.

Osoby korzystające z pomocy społecznej w tym także osoby/ rodziny dotknięte przemocą w rodzinie mogą skorzystać z darmowej porady prawnej dostępnej w siedzibie Urzędu Gminy w Wągrowcu.

– Zespół Interdyscyplinarny Gminy Wągrowiec

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Wągrowiec wchodzi przedstawiciele oświaty, ochrony zdrowia, policji, Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pomocy społecznej, a także kuratorzy sądowi.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust.3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie

W ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Wągrowiec funkcjonują grupy robocze, do których należą następujące zadania:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,

- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Przez przemoc w rodzinie rozumie się jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażając te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodującą szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujący cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Osobom dotkniętym przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy w szczególności w formie:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, rodzinnego,
- interwencji kryzysowej i wsparcia,
- ochrony przed dalszym krzywdzeniem przez uniemożliwianie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą bezpiecznego schronienia
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie za sprawcą przemocy lokalu pomocy w uzyskaniu mieszkania

Procedura „Niebieskiej Karty” na terenie Gminy Wągrowiec w 2017 r. była prowadzona w 55 rodzinach, co przekłada się na:

- osoby ogółem dotkniętych przemocą: 148, w tym 61 kobiet, 30 mężczyzn i 57 dzieci.

c. Placówki oświatowo- wychowawcze

Placówki opiekuńczo - wychowawcze wspierają obowiązki wychowawcze rodziców zapewniając dzieciom możliwości wszechstronnego rozwoju osobowego w wymiarze: psychicznym, intelektualnym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym i moralnym.

W szkole stwarzane są uczniom możliwości rozwijania ich zainteresowań, poszerzania i uzupełniania wiadomości, łączenia nauki z zabawą, uczenia się demokratycznych form podejmowania decyzji i atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu. Pedagodzy mają

możliwość rozpoznania potrzeb materialnych i psychicznych dziecka i oczekiwań rodziców wobec szkoły poprzez stały z nimi kontakt.

Jednym z podstawowych zadań własnych samorządu gminnego jest prowadzenie placówek oświatowych. W Gminie Wągrowiec funkcjonuje 7 szkół podstawowych (w tym jedna wyznaczona dla gminy wiejskiej w mieście Wągrowiec) oraz jedno gimnazjum w Rąbczynie.

Ważnym dla rozwoju intelektualnego i społecznego człowieka, jest edukacja od najmłodszych lat. Od roku szkolnego 2017/2018 w Gminie Wągrowiec, zgodnie z reformą systemu edukacji każda 6-letnia szkoła podstawowa działająca na podstawie ustawy o systemie oświaty z mocy ustawy przekształciła się na 8-letnią szkołę podstawową, a gimnazja ulegają likwidacji z mocy ustawy poprzez wygaszanie. Ustawodawca dał organom prowadzącym gimnazja dwa instrumenty prawne na mocy których mogą dokonać przekształcenia likwidowanego gimnazjum w nowy typ szkoły lub jego włączenia w strukturę innej szkoły.

Główne kierunki działań opiekuńczo – wychowawczych i profilaktycznych placówek opiekuńczo – wychowawczych nastawiają się na:

a) zadania ogólnie wychowawcze:

- diagnoza stanu zagrożenia niedostosowaniem społecznym w rejonie szkoły
- monitoring realizacji obowiązku szkolnego
- wspieranie uczniów w wyborze dalszego kierunku kształcenia
- udzielanie wsparcia rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu trudności wychowawczych

b) profilaktyka wychowawcza i opieka psychologiczno – pedagogiczna:

- rozpoznawanie różnego rodzaju problemów uczniów
- zapewnienie uczniom i ich rodzicom pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz motywacja do korzystania z pomocy specjalistów zajmującymi się problemami nieletnich i pomocą rodzinie
- współpraca z poradnią psychologiczno – pedagogiczną i innymi instytucjami wspomagającymi działania wychowawcze szkoły
- prowadzenie działań profilaktycznych oraz promowanie zdrowego stylu życia
- zapewnienie uczniom z różnego rodzaju problemami opieki w świetlicy szkolnej

c) pomoc materialna:

- zapewnienie informacji uczniom i ich rodzicom o możliwościach uzyskania pomocy materialnej
- organizowanie pomocy materialnej dla potrzebujących tego uczniów zgodnie z możliwościami i kompetencjami.

d. Organizacje pozarządowe.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu współpracuje z organizacjami pozarządowymi. Do tych organizacji należą m.in.:

- Stowarzyszenie Wiejskie „Strzecha Potulice” w Potulicach
- Parafialny Zespół Caritas przy Parafii pod Wezwaniem Św. Jakuba Apostoła w Wągrowcu;
- Parafialny Zespół Caritas przy Parafii Pod Wezwania WNP w Wągrowcu;
- Stowarzyszenie im. Ks. Jerzego Niwarda Musolffa w Wągrowcu
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Żelice
- Stowarzyszenie Pisanki Runowo
- Stowarzyszenie MONAR Rożnowice, Gościejewo.

Realizują one wsparcie dla mieszkańców Gminy Wągrowiec, zgodnie ze swoimi statutami. Działania na rzecz społeczności lokalnej w tym dla rodzin, osób samotnych, niepełnosprawnych, dzieci, w tym dzieci niepełnosprawnych, osób w podeszłym wieku oraz innych grup społecznych są zróżnicowane. Wsparcie organizacji pozarządowych pozwala na uzupełnienie możliwości Gminy Wągrowiec w zakresie wsparcia na rzecz mieszkańców zagrożonych lub wykluczonych społecznie poprzez integrację społeczną.

e. Sąd i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.

Podstawowym organem postępowania wykonawczego orzeczeń sądu powołanym do zadań wykonywanych w zespole kuratorskiej służby sądowej jest kurator sądowy. Swoje zadania wykonuje wyłącznie w oparciu o przepisy prawa, a jego obowiązki służbowe wynikają m. in. z kodeksu karnego wykonawczego, ustawy o kuratorach sądowych oraz rozporządzeń. Kurator sądowy ściśle współpracuje z kuratorem społecznym, który pełni funkcję społeczną.

Do głównych zadań kuratorów należą:

- sprawowanie dozorów, w tym występowaniem z merytorycznymi wnioskami do sądu o nałożenie obowiązku,
- występowanie odwołanie warunkowego zwolnienia,
- występowanie o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności ,
- występowanie o zwolnienie od dozoru,
- występowanie o orzeczenie kary zastępczej,
- powiadomienie sądu rodzinnego w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub zaniedbywania małoletnich,
- powiadomienie Prokuratury i Policji o fakcie uzasadniającym wszczęcie postępowania,
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w postępowaniach karnych, jak i w postępowaniu karnym wykonawczym,
- udzielenie pomocy z funduszu pomocy postpenitencjarnej.

Natomiast w praktycznych strategiach działania polega na: poradnictwie prawnym dla osób doświadczających przemocy i pokrzywdzonych przestępstwem, kierowanie osób pokrzywdzonych do ośrodków kryzysowych i schronisk oraz placówek, gdzie mogą otrzymać wsparcie psychologiczne oraz inną pomoc, motywowanie sprawcy przemocy do podjęcia terapii w tym uzależnień, współdziałanie z organizacjami i instytucjami – Policja, Prokuratura, Ośrodek Pomocy Społecznej w tym współpraca z zespołami interdyscyplinarnymi, poradnie, ośrodki interwencji kryzysowej, schroniska dla ofiar przemocy, kierowanie podopiecznych do uczestnictwa w programach edukacyjnych i psychokorekcyjnych.

Do zadań kuratora sądowego rodzinnego i nieletnich należy:

- wykonywanie orzeczeń sądu rodzinnego, na podstawie których sprawuje nadzory nad rodzinami, rodzinami zastępczymi, sprawuje nadzory nad nieletnimi,
- sprawuje nadzory nad przebiegiem leczenia odwykowego,
- przeprowadza kontrolne wywiady na zlecenie sądu, w nadzorach powierzonych, w rodzinach zastępczych i w sprawach osób ubezwłasnowolnionych częściowo lub całkowicie, przeprowadzają wywiady środowiskowe na zlecenie w postępowaniach wyjaśniających i przygotowawczych nieletnich, wglądu w wychowanie, ograniczenia władzy rodzicielskiej, kontaktów małoletnich z rodzicami, umieszczenia małoletnich w placówkach, leczenie od uzależnień i osób ubezwłasnowolnionych np. umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej.

Wszystkie te działania mają na celu wsparcie w uzyskaniu pozytywnych zmian w osobowości podopiecznych w tym rodzin, przy ich świadomym udziale oraz poprawę jakości życia i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

f. Policja

Komenda Powiatowa Policji w Wągrowcu w tym Wydział do Spraw Nieletnich w Wągrowcu prowadzi szereg działań na rzecz poprawy szeroko pojętego bezpieczeństwa dziecka i rodziny. W szczególności w zakresie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły, a także w szkole. Przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi w wieku przedszkolnym i szkolnym. Działania funkcjonariuszy na rzecz dziecka i rodziny realizowane są w oparciu o stałą współpracę z pedagogami szkół podstawowych i gimnazjalnych w celu rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi i młodzieżą. W zakresie działań na rzecz rodzin funkcjonariusze Policji podejmują interwencje w zakresie przemocy w rodzinie.

g. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Powiatowe Centrum Rodzinie w Wągrowcu mieści się przy ul. Wierzbowej. Działania w/w Placówki kierowane są do osób doświadczających przemocy, w tym rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej, do rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej w formie regularnych okresowych ocen sytuacji rodziców biologicznych w celu umożliwienia powrotu dzieci do domów rodzinnych oraz ścisłej współpracy i szkoleń dla rodzin zastępczych.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu realizuje wsparcie dla osób z niepełnosprawnością, w tym osób w rodzinach, poprzez likwidowanie barier architektonicznych i komunikacyjnych, jak również wsparcia rodzin w zakresie wsparcia osób starszych, w tym także Domy Pomocy Społecznej oraz wsparcie w formie finansowej.

Rodziny z terenu Gminy Wągrowiec wsparciem objęte były poprzez porady prawne i psychologiczne, działania korekcyjne, rozmowy z rodzicami.

Do głównych zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie należy także udzielanie wsparcia finansowego dla rodzin zastępczych oraz dla usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych. Realizując wsparcie rodzin z Gminy Wągrowiec Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu ściśle współpracuje z policją, Prokuraturą, Sądem, Ośrodkami Zdrowia, Miejskim i Gminnym Ośrodkiem Pomocy

Spółecznej, szeroko rozumianą Oświatą w tym szkołami, przedszkolami, poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Urzędem Miasta i Gminy, Organizacjami pozarządowymi, Stowarzyszeniami i Fundacjami.

h. Powiatowy Urząd Pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu znajduje się przy ul. Kolejowej. Wykonuje on zadania z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.

Przy realizacji zadań Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu współdziała z innymi instytucjami rynku pracy, organami administracji rządowej i samorządowej, z radami zatrudnienia, organizacjami pracodawców, poszczególnymi pracodawcami, związkami zawodowymi, fundacjami i stowarzyszeniami.

Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu w ramach projektów współpracuje ściśle z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wągrowcu poprzez aktywizację biernych zawodowych beneficjentów znajdujących się w strukturach pomocy społecznej.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENIE GMINY WĄGROWIEC.

Mając na uwadze konieczność ustalenia celów i kierunków działań Programu dokonano analizy sytuacji rodzin mieszkających na terenie Gminy Wągrowiec. Do określenia najważniejszych potrzeb, problemów oraz zasobów posłużono się danymi statystycznymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu oraz danymi Głównego Urzędu Statystycznego.

a. Sytuacja demograficzna mieszkańców Gminy Wągrowiec

W granicach administracyjnych Gminy Wągrowiec znajdują się 43 sołectwa obejmujące 65 miejscowości. Siedziba władz Gminy zlokalizowana jest w mieście Wągrowcu. Gmina Wągrowiec ma charakter rolniczy, z przeważającym udziałem gospodarstw indywidualnych. Z danych statystycznych wynika, że liczba faktycznych mieszkańców gminy wzrasta, a mężczyźni stanowią grupę dominującą. Natomiast w wieku poprodukcyjnym dominującą grupę stanowią kobiety. Pozytywnym aspektem gminy jest spadek grupy bezrobotnych. Znaczna część mieszkańców podejmuje pracę poza terenem gminy i miasta Wągrowca, głównie w okolicach Poznania.

b. Sytuacja rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu

Dominującymi problemami w roku 2017, z którymi osoby i rodziny zgłaszały się do ośrodka w celu udzielenia wsparcia to w kolejności: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i bezrobocie. Z roku na rok zmniejsza się grupa odbiorców świadczeń z systemu pomocy społecznej z powodu ubóstwa - bezpośrednio przyczyniło się do tego wprowadzenie nowego świadczenia wychowawczego (500+), które ustabilizowało sytuację finansową polskiej rodziny. Można zauważyć, iż wprowadzenie tego świadczenia spowodowało mniejsze zainteresowanie pracą, mniejsze ambicje czy też próby poprawy własnej sytuacji.

Prócz świadczeń finansowych oraz rzeczowych dedykowanych beneficjentom pomocy społecznej istotną i znaczącą w procesie usamodzielniania beneficjenta odgrywa praca socjalna. Jest to podstawowa działalność zawodowa pracownika socjalnego, która ma na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Jednym z kluczowych instrumentów pracy z beneficjentem jest obopólna współpraca na linii pracownik socjalny - beneficjent pomocy społecznej. Narzędziem współpracy jest kontrakt socjalny, czyli swoista umowa pomiędzy stronami w celu osiągnięcia zamierzonych efektów.

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje możliwość realizacji projektów socjalnych, które przeznaczone są dla grup szczególnego ryzyka. Mają one na celu wzmocnienie potencjału beneficjenta oraz reintegrację społeczną.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu realizuje projekty socjalne od 2015 roku:

- "Przyzagrodowy chów gęsi wielkopolskiej"
- "Kaczka Pekin"
- "Drób - korzyści i możliwości"
- „Korzystaj ze swoich możliwości”

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu oraz Fundacją Aktywności Lokalnej w Puszczykowie realizuje projekt partnerski „Projekt poprawiający dostęp do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, usług opiekuńczych i asystenckich w powiecie wągrowieckim”.

Celem głównym projektu jest zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług dla 354 mieszkańców Powiatu Wągrowieckiego, osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym:

- rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi,
- rodzin pełniących funkcję rodzinnych form pieczy zastępczej,
- dzieci i młodzieży przebywających i opuszczających pieczę zastępczą,
- osób niesamodzielnych,
- osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów,
- otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem.

Tutejszy Ośrodek realizował działania w ramach Regionalnego Programu „Razem Skuteczniej” we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Wągrowcu.

W Gminie Wągrowiec w latach 2018-2020 realizowane będą zadania w ramach projektu „TWÓJ CZAS w 7 gminach powiatu wągrowieckiego. Kompleksowy program usług opiekuńczych dla niesamodzielnych osób starszych i ich opiekunów faktycznych”, prowadzonego przez firmę Centrum Kompetencji Grupa Szkoleniowo-Doradcza A. Gawrońska sp. j., Wielkopolskie Stowarzyszenie Wolontariuszy „Hospicjum Domowe”, oraz samorządy powiatu wągrowieckiego, w tym Gminę Wągrowiec. Zaplanowano w trakcie realizacji projektu współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wągrowcu oraz organizacjami, które na terenie Gminy zajmują się organizowaniem wsparcia dla osób w wieku senioralnym.

Odbiorcami wsparcia w ramach projektu będzie 125 niesamodzielnych osób starszych (wiek 60 + K; 65+M), zamieszkałych na obszarze gminy, a także grupa 80 osób na co dzień się nimi opiekująca, tzw. opiekunowie faktyczni. Łącznie w projekcie weźmie udział 225 osób, mieszkańców Gminy Wągrowiec.

c. Powody korzystania ze wsparcia instytucji wspierających rodzinę i dziecko

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu zgodnie z ustawą o pomocy społecznej udziela wsparcia z uwagi na trudną sytuację życiową. Poniższe dane przedstawiają główne powody korzystania ze wsparcia Ośrodka.

Z pomocy finansowej i rzeczowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu w **2017** roku skorzystało w ramach zadań własnych i zleconych 247 rodzin, w tym m.in. z powodu:

- ubóstwa -135
- bezdomności - 5
- potrzeby ochrony macierzyństwa - 43
- bezrobocia -85
- niepełnosprawności- 142
- długotrwałej lub ciężkiej choroby- 160
- bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych prowadzenia gospodarstwa domowego -90,
- przemocy w rodzinie -12
- alkoholizmu- 42
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego- 5
- zdarzenie losowe- 4
- sytuacja kryzysowa- 0

Ponadto w 2017 roku samą pracą socjalną objęte były 223 rodziny (670 osób w tych rodzinach).

W naszej gminie w pieczy zastępczej umieszczonych jest **21** dzieci. Przyczyny tych trudności wynikają przeważnie z niskich kompetencji wychowawczych, uzależnień, rozbicia rodziny, przemocy, chorób psychicznych, czy pogorszenia statusu rodziny.

IV. Cel główny programu

Celem głównym Programu jest udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcia rodzinom z Gminy Wągrowiec w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz promowanie społecznie pożądanego modelu rodziny.

4.1. Cele szczegółowe

- Podnoszenie jakości współpracy między instytucjami działającymi na rzecz wsparcia dziecka i rodziny na terenie Gminy Wągrowiec, poprzez:

- Wypracowanie zasad współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin i dzieci,
- Systematyczne podnoszenie poziomu wiedzy i kwalifikacji pracowników działających na rzecz rodzin, dzieci w zakresie różnych kwestii społecznych,
- Promowanie rodziny jako wartości poprzez podnoszenie kompetencji rodzicielskich, wzmacnianie więzi rodzinnych, wspieranie tworzenia lokalnych inicjatyw na rzecz rodziny, wymianę doświadczeń międzypokoleniowych, działalność edukacyjną w zakresie aktywnego uczestnictwa rodziny w życiu publicznym, umocnienie pozycji rodziny w środowisku lokalnym.
- Organizowanie warsztatów dla rodzin mających na celu poprawę funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodzin oraz komunikacji wewnątrz rodzinnej.

- Uzyskanie holistycznej diagnozy o sytuacji rodzin zamieszkujących Gminę Wągrowiec oraz zabezpieczenie ich podstawowych potrzeb socjalno – bytowych, poprzez:

- Monitorowanie sytuacji rodzin zamieszkujących teren administracyjny Gminy Wągrowiec, ocenę zasobów pomocy społecznej, ułatwianie dostępu do przedszkoli dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Prowadzenie działań mających na celu reintegrację zawodową i społeczną.

- Podnoszenie jakości systemu wspierania rodziny i dzieci w obszarze profilaktyki, reintegracji społeczno-zawodowej i interwencji, poprzez:

- wzmocnienie potencjału rozwojowego rodzin zagrożonych dezintegracją społeczno-zawodową.

- wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych asystą rodzinną,
- promowanie i wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego wszystkich członków rodziny,
- współpełnienie wychowawczej roli szkoły,
- wspieranie organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego w działaniach na rzecz dobra rodziny,
- przekazywanie informacji o instytucjach niosących pomoc rodzinie,
- wspieranie działań wychowawczych na rzecz dzieci z rodzin niepełnych,
- prowadzenie profilaktyki w zakresie uzależnień,
- realizację programów osłonowych dla rodzin,
- poprawę standardu i jakości życia rodzin służącą rozwojowi, osiągnięciu samodzielności i zaradności oraz odpowiedzialności w rodzinach,
- udzielanie niezbędnej pomocy, wsparcia oraz świadczeń rodzinom przeżywającym trudności.

- Inicjowanie i rozwój pomocy na rzecz dzieci i młodzieży, poprzez:

- działania prowadzone na rzecz inicjowania i rozwoju pomocy na rzecz dzieci i młodzieży takie jak: wspieranie programów przeciwdziałających dysfunkcjom wśród dzieci i młodzieży, edukację zdrowotną w zakresie zdrowego stylu życia, popularyzację i promocję kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży, wspieranie realizacji programów profilaktyki uzależnień realizowanych w środowisku szkolnym i rodzinnym, organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży, wspieranie programów umożliwiających powrót dziecka do rodziny naturalnej, organizowanie w szkołach zajęć wyrównawczych.

- Wdrażanie nowoczesnych metod pracy z rodziną, poprzez:

- profesjonalizację asystentury rodzinnej,
- ponoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną,
- inicjowanie współpracy na rzecz rodzin,
- wspieranie wspólnych działań różnych podmiotów w zakresie tworzenia kompleksowych programów na rzecz rodzin,
- dążenie do stworzenia skutecznego systemu rozwiązywania problemów rodziny

4.2. Przewidywane efekty i rezultaty.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wągrowiec na lata 2019 – 2021 w efekcie zakłada zintegrowanie wszelkich działań odpowiedzialnych podmiotów wspierania rodziny w celu wieloaspektowej, efektywnej pracy z rodziną naturalną, poprzez wzmacnianie więzi rodzinnych oraz rozwój poziomu adekwatności specjalistycznego wsparcia rodzin.

V. Źródła finansowania programu.

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych i programów celowych.

VI. Monitoring i ewaluacja.

Realizacja programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu realizacji założonych działań oraz prowadzenia ewaluacji i monitoringu.

VII. Realizatorzy program.

1. Samorząd lokalny,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu,
3. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wągrowcu,
4. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Wągrowiec,
5. Komenda Powiatowa Policji w Wągrowcu,
6. Szkoły podstawowe, Gimnazja,
7. Organizacje pozarządowe,
8. Placówki ochrony zdrowia, publiczne i niepubliczne placówki służby zdrowia,
9. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Wągrowcu.
10. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu

Sporządziły:

Gajewska Marlena – starszy pracownik socjalny

Kołosut Sylwia - starszy pracownik socjalny

Śmigielska Beata – asystent rodziny

Przewodniczący Rady Gminy
/-/Jerzy Łukaszczyk